

Teema 5. Kulttuuri

FAKTALEHTI K2.

Kivikautisen Hedenhösin perheen aika

Ensimmäiset ihmiset.

Nykyään arvioidaan, että Ångermanlandissa asui alle tuhat ihmistä varhaisella kivikaudella. Nämä ihmiset olivat metsästäjiä ja kalastajia, mutta he myös keräsivät syömäkelpoisia kasveja ja hedelmiä. Kesäisin he asuivat rannikolla elättäen itsensä kalastuksella ja hylkeenpyynnillä. Talvella suuri osa ryhmästä siirtyi sisämaahan ja metsästi hirviä.

Ilmasto muuttui lämpimäksi ja kuivaksi, ja koivu- ja mäntymetsät alkoivat menestyä alueella. Ångermanälven-joen varrelta on löydetty kivikautisia ranta-asutuksia. Ensimmäiset metsästäjäihmiset saapuivat alueelle 3000 e.Kr.

Nordingrassa sijaitseva Övervedan asutus vuodelta 3500 e.Kr. on rannikon vanhin tutkittu asuinpaikka. Sieltä on löydetty nuolenkärkiä ja liuskekivistä tehtyjä puukkoja, talttoja, kirveitä ja kiviriippoja sekä norppien poltettuja luita. Alueelta on myös löydetty nahanmuokkauksessa käytettävän kvartsin jäämiä. Tärkeitä elinkeinoja olivat kalastus (lohi, hauki), hylkeenpyynti, hirvien ja majavien metsästyksen sekä lintujen pyydystys.

Vehnää ja ohraa alettiin viljellä noin vuonna 2500 e.Kr. ja ihmiset asettuivat aloilleen maanviljelijöiksi. Parhaat viljelysmaat olivat jokilaaksoissa. Muinaisjäänökset antavat meille jonkinlaista käsitystä seudusta. Kaksi Ångermanlandin vaikuttavinta kalmistoa

sijaitsevat Holmin rälsstillalla Överlännessä. Suurin osa löydöksistä on peräisin pronssikaudelta, vuosilta 1500–600 e.Kr. Pronssikauden ja varhaisen rautakauden aikana Norrlandin rannikolla rakennettiin yli 2000 hautaröykkiötä. Kolmasosa niistä sijaitsee Ångermanlandin saaristossa.

Ångermanlandin Frånön hautaröykkiöt ovat suurimmat varhaiselta rautakaudelta peräisin olevat löydökset. Gudmundshögen-röykkiö on halkaisijaltaan yli 30 metriä ja korkeudeltaan 4,5 metriä. Storhögen on puolestaan halkaisijaltaan 20 metriä ja korkeudeltaan 4,5 metriä.

Näsåkerissa on useita myöhäisen kivikauden ja varhaisen pronssikauden kalliopiiroksia. Piirokset kuvastavat muun muassa laivoja, metsästäjiä, kalastajia, lintuja, kaloja, jalkapohjia ja aurinkopyöriä. Suurin osa piiroksista kuitenkin keskittyy hirvenmetsästyksen ja kalastukseen.

Asutukset ja viljelmät lisääntyvät huomattavasti rautakauden loppuvaiheessa ja viikinkiajalla vuosina 800–1050 j.Kr. Muinaislinnat ovat toinen yleinen muinaismuisto tältä viikinkiajalta. Suurin näistä linnoista sijaitsee Ytterlännessä Borgbergetillä. Linnaa käytettiin rauhattomina aikoina puolustusrakennelmana. Ihmiset etsivät sieltä turvapaikkaa vaarojen uhatessa.



Pronssikautinen hautaröykkiö Stavarhallsbergetillä Grundsundassa.

Kuva: Thomas Birkö